

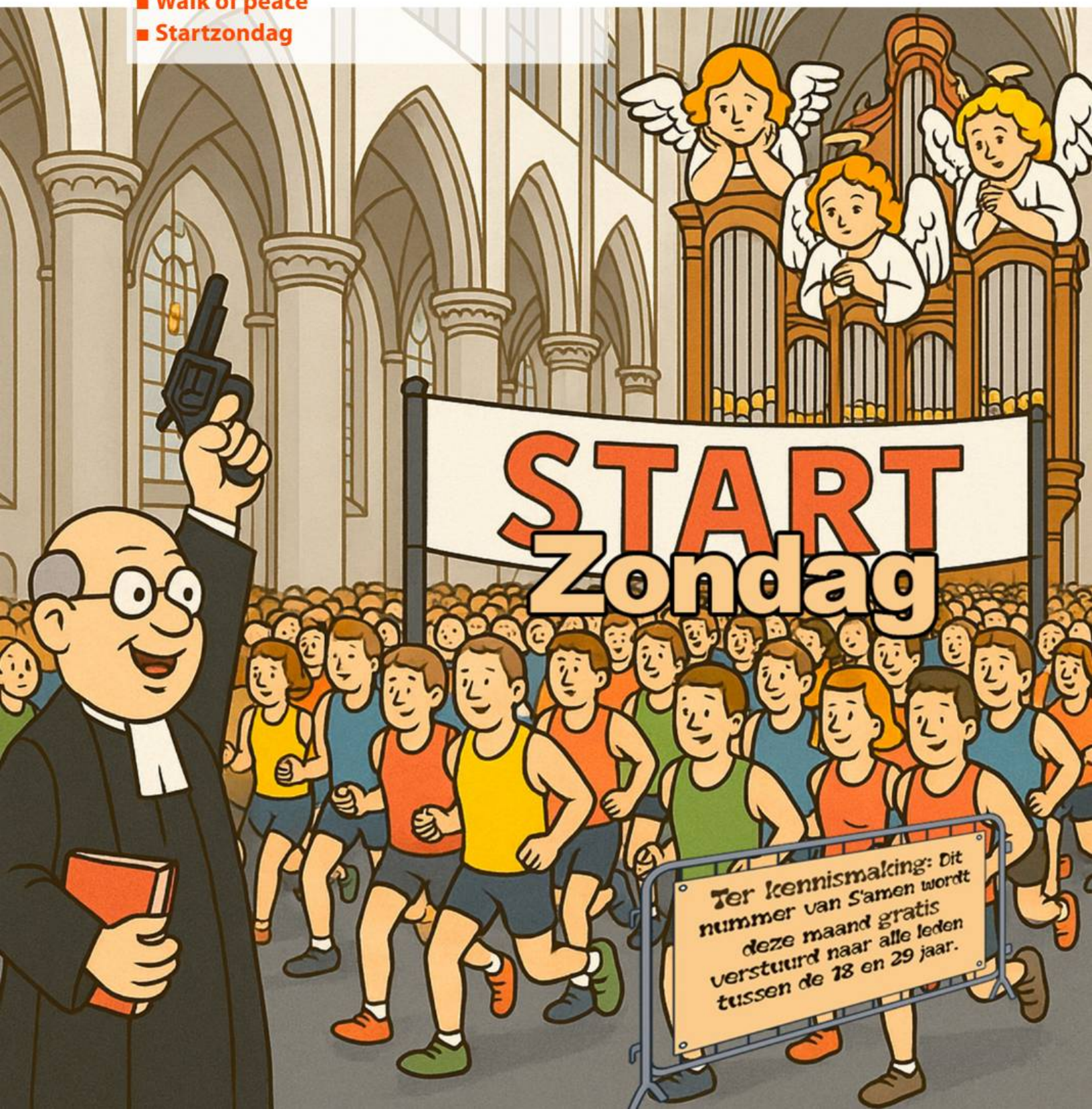
Protestantse Gemeente
Breda

S'Amen

Kerkblad van de Protestantse Gemeente Breda - 18e jaargang no. 6, aug/sep 2025

In dit nummer:

- 60 jaar Markuskerk
- In gesprek met Monique van Lokven
- Nieuwe pastores
- Walk of peace
- Startzondag

De Protestantse Gemeente Breda

S'Amen

Colofon:

S'Amen is het kerkblad van
de Protestantse Gemeente Breda

Kopijdatum volgende S'Amen:

dinsdag 16 september 2025

Kopij sturen aan redactie:

samen@pknbreda.nl
Graag foto's los per e-mail versturen.
Groot formaat en een hoge resolutie.

Verschijningsdatum:

4 oktober 2025

Richtlijnen kopij:

www.pknbreda.nl/samen

Redactie:

Leon Geschiere
Arne Goudriaan
Joyce Rijke
Suzanne Hoesen
Adriaan Niemantsverdriet

Kerkelijk bureau:

Mieke Frankfoorder-Boevé
Pottenbakkerstraat 51
4813 LB Breda
Tel.: 076-5146523
Email: ledenadministratie@pknbreda.nl

Website:

www.pknbreda.nl

Cover foto:

A. Niemantsverdriet (m.b.v. ChatGPT)

Als u geen belangstelling heeft voor
S'Amen en het blad niet meer wilt
ontvangen, kunt u dit doorgeven aan
het kerkelijk bureau:
ledenadministratie@pknbreda.nl

Dit is een uitgave van De Zalige Zalm,
bureau voor geloofscommunicatie.

Druk:

Veldhuis Media, Meppel

Lucaskerk

Tweeschaar 125
4822 AS Breda
Tel.: 076-542 24 33

Johanneskerk

Dreef 5
4813 ED Breda
Tel.: 076-521 05 45

Pastoresteam

Predikant:
ds T. van Prooijen
T 076-5423334
06-29283935
E ds.vanprooijen@pknbreda.nl

Vertrouwenspersoon:
Mevrouw Rani Kulik
E ranikulik@pknbreda.nl

Markuskerk

Hooghout 96
4817 ED Breda
Tel.: 076-514 00 80

Kerkelijk medewerkers:
Thijske Fraanje
E t.fraanje@pknbreda.nl

Hanny den Ouden
T 06- 48549088
E h.denouden@pknbreda.nl

Lenard Schouten
T 06-34840499
E l.schouten@pknbreda.nl

Wat te doen bij overlijden! **Zie pagina 8**

Kerkenraad PGB

Email: scriba@pknbreda.nl

S'Amen

NL91 ABNA 0520 2278 67 t.n.v.
Prot. Gemeente Breda
o.v.v. "S'Amen"
(Richtbedrag: € 25,- per jaar)

Vrijwillige bijdrage

Collectebonnen

A. Vellen van 20 bonnen met een waarde van € 0,75 per bon, totaal dus
€ 15,00 per vel.
B. Vellen van 20 bonnen met een waarde van € 1,50 per bon, totaal dus
€ 30,00 per vel.
C. Vellen van 20 bonnen met een waarde van € 2,50 per bon, totaal dus
€ 50,00 per vel.
Bonnen kunnen besteld worden door overschrijven van € 15,00, € 30,00,
€ 50,00 (of een veelvoud daarvan) op bankrekening NL 91 ABNA 0520
2278 67 ten name van de Protestantse Gemeente te Breda (met
vermelding van de gewenste soort vellen)

Financiën

Protestantse Gemeente Breda:
ABN AMRO NL91 ABNA 0520 2278 67
Diaconie Protestantse Gemeente Breda:
ING bank NL89 INGB 0001 0708 50
ZWO groep Protestantse Gemeente Breda/Ginneken:
ING bank NL14 INGB 0001 5429 41

Meditatie

Geloofde lente

Op de radio klonk, tussen twee nieuwsitems door, een lied van De Dijk. 'Geloofde lente'. Het gaat over hun jonge jaren, toen ze nog vol idealen zaten en droomden van een betere wereld. Zanger Huub van der Lubbe kijkt er wat vertwijfeld op terug: "Nu een halve eeuw later zijn we enkel maar verder, verder van de weg afgeraakt. Waar we voor stonden is niet meer te horen. Het lied klinkt verstomd, de mond dood gemaakt. We hebben geloofd dat het lente ging worden, maar wat doen daar dan die wolken zo laag?"

Het zou lente worden: een vredevolle, eerlijke wereld, waarin ieder mens meetelt en waarin je jezelf mag zijn en mag houden van wie je wil... Maar wat doen daar die de wolken zo laag, die donderwolken van oorlog, klimaatcrisis en polarisatie?

In het Bijbelverhaal van Noach trekken donkere wolken samen boven een wereld vol onrecht. Veertig dagen en nachten regent het. Alleen Noach, zijn familie en de dieren op de ark blijven gespaard. Na het kerstverhaal doet geen Bijbelverhaal het nog zo goed als dat van Noach. We hebben er een vrolijk kinderverhaal van gemaakt. Noach en zijn blijbeestenboel staan afgebeeld in boekjes en op puzzels, spelletjes en rugzakken. Terwijl het verhaal toch gruwelijk begint, met een alles verwoestende watermassa.

Meer culturen in die regio kenden zo'n zondvloedverhaal. Het lijkt waarschijnlijk dat er ooit een enorme overstroming is geweest, waarop deze verhalen teruggaan. Een reeks megatsunami's, menen sommigen. Het overlopen van de Zwarte Zee na de ijstijd, zeggen anderen, of een uitzonderlijk grote overstroming van de Eufraat en de Tigris. Hoe dan ook, eerst was er de watervloed, toen kwamen de verhalen over die vloed. Het verhaal van Noach bestaat uit meerdere verhalen die in elkaar gevlochten zijn.

In het Bijbelverhaal valt het accent niet op de grote verwoesting, maar op het nieuwe begin. "Laat alle dieren die bij je zijn naar buiten gaan... Ze moeten weer vruchtbaar zijn en talrijk worden en de aarde bevolken."

Het klinkt als een nieuw scheppingsverhaal. Zeven keer wordt er gezegd dat God een verbond sluit – niet alleen met de mens, maar met al wat leeft. Niet alleen voor nu, maar voor altijd. Na de vloed begint het leven opnieuw.

Maar het wordt niet meteen een eeuwigdurende lente. Onrecht schreit nog altijd ten hemel. Het verhaal van Noach gaat uiteindelijk niet over een perfecte wereld, maar over Gods trouw, ondanks alles. In de wolken verschijnt een regenboog als teken van die trouw, niet alleen aan de mensen die in God geloven, maar aan alle mensen, en niet alleen aan de mensen, maar aan de hele aarde. De regenboog staat niet tegen een strakblauwe hemel (zoals vaak in de kinderboekjes), maar verschijnt waar het zonlicht breekt door de regenwolken, onverwacht kleurrijk. "God plaatste de boog in de wolken

als teken van zijn verbond." De regenboog als teken van trouw te midden van gebrokenheid. Een brug tussen hemel en aarde. Als donkere wolken zich boven je leven samenvakken, juist dan herinnert de regenboog je aan Gods belofte. Misschien is dat óók een verklaring voor de blijvende populariteit van het verhaal. Het blijft een krachtig verhaal van hoop, juist als de hemel niet wolkeloos is.

In het sombere lied van De Dijk breekt aan het eind voorzichtig de zon door de laaghangende wolken: "Of worden we ouder en zien we het slechter? Kijken we minder, maar is het er wel, in jongere harten, in prillere hoofden. Gaat het nog komen, alleen niet zo snel. We hebben geloofd dat het lente ging worden. Het wordt zachter – hoorde ik – na vandaag..."

Ds. Ton van Prooijen

Inhoud:

- 3 Meditatie
- 4 Actueel
- 7 In gesprek met....
- 8 Algemeen kerkelijk nieuws
- 9 Wij gedenken
- 11 Diaconie
- 14 Rondom de wijkkerken
- 18 Jeugd
- 19 Vieringen

Oecumenisch leerhuis in de Lucaskerk

Voor alle leerhuisactiviteiten geldt: iedereen is van harte welkom!

In september gaan we weer beginnen met ons leerhuisprogramma. Allereerst hebben we op **zaterdag 13 september** in de ochtend een uitstap naar het nieuwe museum Fenix in Rotterdam. Hier bekijk je de migratie door de ogen van internationale kunstenaars. Of je laat je meevoeren langs de honderden documentaire foto's in The Family of Migrants.

In Het Kofferdoolhof hoor je persoonlijke verhalen van reizigers zelf.

Ik heb er al veel goede berichten over gehoord. Mooi om met een groepje naartoe te gaan. Meld je aan bij joycerijke@gmail.com, dan stuur ik later alle details over de reis.

Foto: Museum Fenix Rotterdam

Foto: Thomas van Gool

Op **maandag 22 september** in de vredesweek komt Thomas van Gool naar de Lucaskerk. Hij is projectleider Israël-Palestina bij vredesorganisatie PAX. Eerder woonde en werkte hij een aantal jaar op de Westelijke Jordaanoever en studeerde hij Midden-Oosten politiek in Londen.

Thomas combineert het zo goed mogelijk ondersteunen van Israëlische en Palestijnse vredes- en mensenrechtenactivisten en organisaties met de inzet voor een beter Nederlands beleid ten aanzien van Israël-Palestina.

Tijdens deze avond zal Thomas wat meer vertellen over de huidige situatie in Israël-Palestina en het vredeswerk van PAX. Natuurlijk zal er ook genoeg ruimte zijn voor vragen en gesprek.

Andere data alvast voor uw agenda:

Woensdag **29 oktober om 19:30 uur** een multimediale lezing over "De goddelijke komedie" (La Divina Commedia) van de Florentijnse dichter Dante Alighieri. Theatremaker Teresa van der Ven neemt ons mee in een meeslepende reis door Dante's "La Divina Commedia". Mis het niet.

Op **19 november 20:00 uur** komt Jan Willem Scheurwater. Het gaat over muziek en deze keer over requiems. We luisteren naar muziek en horen er veel bijzonderheden over.

10 december een kerstverhaal in de kunst door Ingrid Gaasterland: "Al vele jaren ben ik geraakt door datgene wat de beeldende kunst, de literatuur, de filosofie en de muziek teweeg kan brengen." We zijn benieuwd naar haar verhaal.

Iedereen is van harte welkom bij alle avonden. We vragen een vrijwillige bijdrage.

Vooraf wordt er een vegetarische maaltijd gekookt. Kosten van de maaltijd €5,50.

In verband met de inkoop moet u zich daarvoor uiterlijk 3 dagen van tevoren opgeven.

Dit kan via de website: pknbreda.nl/formulier of op de intekenlijst in de Lucaskerk.

Namens de werkgroep Leren en Ontmoeten,
Joyce Rijke

Niets

doen

is

geen

optie

Walk of Peace / vredeswandeling op 27 september

Op de laatste zaterdag van de vredesweek organiseren we zoals elk jaar een vredeswandeling. "We" is de Bredase Ambassade van Vrede van PAX. Daarin zijn allerlei maatschappelijke organisaties en kerken vertegenwoordigd. Ik doe eraan mee namens onze gemeente. De vredeswandeling is niet alleen een wandeling vóór, maar ook een wandeling ván vrede. Onderweg ontmoeten heel verschillende mensen elkaar en zijn er tussenstops, waarin we op verhaal kunnen komen. Bijzonder om mee te maken!

Dit jaar is de route anders dan de afgelopen jaren. We beginnen om 11:00 uur bij het Maczek Memorial en lopen via "De Ruimte" in Heuvel (waar het Apostolisch Genootschap bij elkaar komt), het Annahuis, de St. Joost-kapel in de Ginnekenstraat en de Grote Kerk naar het eindpunt, de Lutherse kerk, waar we rond 15:50 uur zullen aankomen. Uiteraard kun je ook een deel van de wandeling meelopen. In de loop van september volgt er meer publiciteit. Hieronder het volledige tijdschema.

11:00 uur: Maczek Memorial (Ettensebaan 17a), met o.a. wethouder Arjen van Drunen

11:45 uur De Ruimte (Heuvelstraat 52), een programma verzorgd door het Apostolisch Genootschap en Humanistisch Verbond

13:10 uur Annahuis (Haagweg 3), lunch, presentatie door pastor Dorothé IJsseldijk en Oekraïense zang

14:55 uur Sint Joost-kapel, stiltemoment en uitleg over de bijzondere gebrandschilderde ramen

15:15 uur Grote kerk: Syriërs vertellen hun verhaal over de toekomst, met muziek en dans

15:50 uur Lutherse Kerk, afsluiting met het koor "Tegen de Wind mee"

Ds. Ton van Prooijen

Bevestiging predikant gemeente Ginneken

Na een lange periode van vacant zijn, heeft het breed moderamen van de classicale vergadering van de classis Noord-Brabant, Limburg en Réunion Wallonne op 14 juni 2025 approbatie verleend op het door de kerkenraad op G.P.Th. Bosma uitgebrachte beroep tot predikant voor gewone werkzaamheden.

De kerkenraad is verheugd mee te kunnen delen dat de intrededienst, waarin dr. G.P.Th. Bosma wordt bevestigd tot predikant en aan onze gemeente wordt verbonden, zal worden gehouden op **zondag 7 september 2025 om 15:00 uur** in de Laurentiuskerk, Duivelsbruglaan 1 te Breda.

De kerk is open vanaf 14:30 uur.

Tijdens de dienst is er kinderoppas. Na afloop van de dienst is er gelegenheid om ds. Bosma en zijn echtgenote te ontmoeten in het naastgelegen Mariëndal.

Parkeergelegenheid is er op het Schoolakkerplein.

LET OP: de ochtenddienst van 7 september 2025 komt te vervallen!

*Willy Luijk,
Scriba Protestantse Gemeente Ginneken*

Startzondag en inzegening Thijske Fraanje

Zondag 7 september willen we in een gezamenlijke viering met elkaar het nieuwe seizoen starten! Het thema van de viering is "kijk om je heen". Kijk om je heen als uitnodiging om de wereld en de schepping in al haar schoonheid te zien. Maar ook kijk om je heen als oproep om er te zijn voor je naaste of de ander te zien in wie die is.

In deze viering zal Thijske Fraanje ook ingezegend worden. Zij zal op 1 september met haar werk voor de PGB starten.

Het belooft een mooie viering te worden. De cantorij zingt prachtige liederen, zoals "Look at the world" van John Rutter en "Op adelaarsvleugels" en "deze woorden" van Huub Oosterhuis.

Voorgangers zijn: Ton van Prooijen, Hanny den Ouden, Lenard Schouten en Thijske Fraanje.

De viering is in de Johanneskerk en begint om 10:00 uur. Na de dienst is er koffie/thee in het Kerkenhuis en is er gelegenheid om Thijske te begroeten.

Thijske Fraanje

Startzondag
7 september 10.00
Locatie: Johanneskerk, Dreef 5 Breda

**KIJK
OM JE
HEEN**

Dienst van inzegening
Pastor Thijske Fraanje
M.m.v. De cantorij

 **Protestantse Gemeente
Breda**

In gesprek met ...

... Monique van Lokven

Monique van Lokven-Rekker is 46 jaar geleden geboren in Dordrecht. Het gezin, ze heeft een jongere broer, was lid van de Gereformeerde Kerk. Het grootste deel van haar jeugd heeft ze in Nieuw-Lekkerland gewoond. Daar heeft ze op de middelbare school de Lage Waard gezeten. Na die tijd is ze in Zwolle de ALO gaan doen. Ze werkt nu zelf bij de Lage Waard als lerares bewegingsonderwijs voor alle klassen van het basis- en kaderonderwijs en de Mavo. Verder geeft ze Nederlands, rekenen, godsdienst en voorbereiding op MBO aan de leerlingen van het leerwerktraject. Deze leerlingen bezoekt ze ook op hun stage-adressen en ze onderhoudt het contact met de ouders. Ze heeft het enorm naar haar zin in haar werk. Het is een uitdaging zegt ze, maar je krijgt er heel veel voor terug. Ze is een bezige bij, die niet van stilzitten houdt, maar heeft engelengeduld met haar leerlingen.

Haar man Marcel heeft ze leren kennen op een schoolkamp in de Ardennen. Zij ging als begeleider mee met haar leerlingen en Marcel werkte daar als instructeur bij het kanovaren, klimmen, enz. Ze hebben een poosje samengewoond in Papendrecht, waar Monique woonruimte had en in 2020 zijn ze in het Brabantpark in Breda komen wonen, waar Marcel vandaan kwam.

Ze heeft met een vriendin het eerste jaar diverse kerken in Breda bezocht en is uiteindelijk bij de Markuskerk uitgekomen. Daar voelt ze zich thuis en ze vindt de sfeer heel fijn. Aletta Vlaardingebroek hoorde dat ze in het onderwijs zat en vroeg haar daarom als lector. Ze vindt het leuk om te doen en vindt het ook prettig om taken te hebben in de kerk. Zo voelt ze meer binding. Inmiddels heeft ze er nog een taak bij. Wilma Bondzio heeft haar gevraagd als gastvrouw.

Monique is al van jongs af aan op voetbal. Heel lang voetbalde ze met de jongens mee en rond haar zestiende sloot ze zich aan bij een vrouwenteam in Rijsoord. In Breda voetbalt ze sinds een jaar bij JEKA in het 30+ team. Afgelopen EK voetbal voor vrouwen heeft ze met veel plezier twee wedstrijden in Zwitserland bezocht en ook meegelopen in de Oranjemars naar het stadion. Een geweldige belevenis vond ze. Verder squasht ze met vrienden.

Marcel is beheerder bij Belcrum Beach. Dit is het stadsstrand van Breda gelegen, op het haveneiland aan de Mark. Je kunt er heerlijk relaxen, een drankje doen, een sloepje huren, ect. Kinderen kunnen er fijn spelen en elke woensdagmiddag zijn er kinderactiviteiten. Op vrijdag en

zaterdag is er een DJ en zondag speelt er een band. Monique is daar vrijwilliger. Ze staat achter de bar, ze is coördinator voor de vrijwilligers en maakt de roosters. Monique voelt zich daar op haar plaats. Ze zegt erover: "Er komen heel veel verschillende mensen en iedereen kan daar zichzelf zijn."

Ze heeft lange vakanties door haar werk op school. Dat past goed bij hun project, dat al wat langer loopt. Samen met Marcel wil ze alle hoofdsteden van Europa bezoeken. Ze zijn al over de helft. De dichtstbijzijnde landen waren niet moeilijk te bereiken, maar voor de verdere bestemmingen hebben ze langer de tijd genomen. Zo hebben ze in één keer de hoofdsteden van Noorwegen, Zweden en Denemarken gedaan en vorig jaar de Baltische hoofdsteden Vilnius, Riga en Tallinn en die van Finland en Polen. Ze moeten nog richting Oost-Europa en ook IJsland staat nog op het programma. Ze vindt het leuk om de verschillen te zien tussen de mensen in de diverse landen.

Deze zomer gaat het niet lukken om hoofdsteden te bezoeken, omdat Marcel als beheerder bij Belcrum Beach maar 2 weken vakantie heeft in de zomer. Ze gaan dan kamperen, de bestemming hangt af van het weer. Zelf is ze niet thuisgebleven deze zomer. Ze is met een vriendin naar Koblenz geweest en met haar ouders naar de Hoge Veluwe. Het was dan ook moeilijk om een afspraak voor dit interview te maken tussen al die vakanties in.

Naast al die activiteiten heeft ze ook nog tijd voor een andere hobby en dat is bordspellen spelen. Het liefst tactische spellen. De leukste zijn volgens haar Stenen tijdperk en Puerto Rico. Er gaan zeker ook spellen mee op kampeervakantie!

Joyce Rijke

Algemeen kerkelijk nieuws

Uit de Grote Kerkenraad van 16 juni 2025

Ton opent de vergadering van de Grote Kerkenraad met gebed. In deze goed bezochte vergadering werd voor de pauze het officiële gedeelte volgens de agenda behandeld.

Medegedeeld werd o.a. dat

- Thijske Fraanje haar contract ondertekend heeft.
- De organisatie 'Groene Grachten' heeft een (gratis) energiescan uitgevoerd aan de panden. Wie interesse heeft in het rapport kan bij Andries terecht. Het riep de vraag op wat je moet doen om een energiezuinige kerk te zijn. Er hebben zich 5 mensen gemeld om hierover mee te denken. Meer vrijwilligers zijn welkom.
- Zomerdiensten zijn ingepland. Op het Kasteelplein zijn ca. 25 parkeerplaatsen tijdens de zomerdiensten geregeld. In Samen op Zondag is de werkwijze aangegeven.
- Het startweekend is op **6 en 7 september**, startdienst in de Johanneskerk. Een bericht over het Kerkdiner 2025 is in Samen op Zondag en in de laatste S'amen opgenomen.
- Jaarrekeningen 2024 CvK en CvD zijn door de controlecommissie goedgekeurd en werden zonder verdere vragen vastgesteld.
- Het werkplan 2025 werd besproken.
- Beleidsplan 2025/2030 is goedgekeurd en hierbij aangenomen. Een gemeentebijeenkomst over het beleidsplan zal in het najaar plaatsvinden.
- Taakgroep 'kerk in de stad': Tearfund heeft een filmpje opgenomen over onze kerk als plaats van ontmoeting. Dit is te zien op de website van Tearfund en de Facebookpagina van de PG Breda. De taakgroep heeft een prachtig visiedocument 'een bondje met de stad' gemaakt.

Na een korte pauze volgde het inhoudelijke deel van de vergadering. Hiervoor was Gastspreker Ineke Ludikhuizen, voorzitter van de Remonstrantse Gemeente Utrecht, uitgenodigd n.a.v. een onderdeel in het nieuwe beleidsplan. Zij vertelt hoe haar gemeente, vanuit een periode van stagnatie en krimp, een weg naar groei wist te vinden, met opvallend veel nieuwe en jonge leden (vrienden). Wat doe je om nieuwe mensen te vinden en te binden, welke factoren zijn belangrijk.

Een uitgebreid verslag is eventueel op te vragen bij de scriba (scriba@pknbreda.nl).

Na deze inspirerende avond werd de vergadering gesloten met het zingen van lied 978 vers 1 en 4.

Kleine Kerkenraad van 26 juni 2025

Mieke opent de vergadering met een gebed om de Heilige Geest uit de bundel 'U die voor mij uitgaat'. Andries heet allen welkom en speciaal de bestuursleden van de Grote Kerk en niet te vergeten Thijske die voor de 1e keer onze vergadering bijwoont.

Het bestuur van de Grote Kerk was uitgenodigd voor een overleg met de Kleine Kerkenraad.

De aanwezige bestuursleden Marieke Wiegel, Ellen van Hooijdonk en Kees Sol benadrukken in dit overleg uitgebreid dat de PGB niet de enige doelgroep is, er zijn er vele waar rekening mee gehouden moet worden en waar dan ook veel geld mee gemoeid is.

Andries breekt een lans om met sommige activiteiten elkaar te versterken en dat wij daarom in gesprek moeten blijven. Ellen van Hooijdonk wijst op de statuten: wat Andries beoogt is daarin toch reeds geregeld. We spreken af dat Marieke met Ton en Thijske op korte termijn de nodige gesprekken zullen voeren voor inhoudelijke samenwerking. Ton merkt op dat inhoud en financiën niet bij de PGB samengaan. Hij benadrukt dat het voor ons belangrijk is ook met de Grote Kerk de christelijke traditie in de breedte van de samenleving te zoeken.

Na dit overleg werden o.a. de volgende agendapunten besproken:

Terugblik Grote Kerkenraadsvergadering van 16 juni jl. Aparte actiepunten voortvloeiend uit deze vergadering zijn: het ontvangen van nieuwkomers bij de kerkdiensten en PR en communicatie nog eens goed onder de loep nemen.

Andries merkt op dat het laatste half jaar er veel energie losgekomen is. Een gegeven om dankbaar voor te zijn.

De vergadering wordt afgesloten met het zingen van lied 978.

Hetty van Elburg, scriba

Wat te doen bij overlijden?

De uitvaartbegeleider zal zo snel mogelijk het tijdstip van de ceremonie en teraardebestelling of crematie willen vastleggen bij het uitvaartcentrum. Wanneer u betrokkenheid van een predikant of pastor wenst bij het

afscheid, laat de uitvaartbegeleider dan eerst bellen met een van de pastores van de Protestantse Gemeente Breda, zodat het tijdstip in goed overleg met hen vastgesteld kan worden: Thijske Fraanje (06-14762611), Hanny den Ouden (06-48549088) of Ton van Prooijen (06-29283935).

We gedenken:

Johanna Maria (An) van Benthem-van der Kraan

God is licht, er is in Hem geen spoor van duisternis. Een paar jaar geleden gaf An van Benthem mij deze tekst uit 1 Johannes 1. Of ik die in de kerk wilde lezen na haar overlijden, met de eerste regels van het scheppingsverhaal. Ze overleed op 3 april. 92 jaar was ze, bijna 93. Eind jaren vijftig vertrokken An en haar man Rudy naar Argentinië, met hun gezin, de oudsten van de uiteindelijk zeven kinderen. Uitgezonden door de kerk, als zendelingen. Een enorme stap, zeker in die tijd, maar in volle geloofsovertuiging gezet. Het werden meer dan veertig bewogen jaren, waarin ze veel voor mensen hebben betekend. Als gepensioneerden kwamen ze terug, in het Nederland van de 21ste eeuw. Onze kerkelijke gemeenschap was voor An heel belangrijk voor het opbouwen van een nieuw leven. Ze sloot vriendschappen en werd pastoraal ouderling en lid van de wijkraad. Tot op het laatst bleef ze betrokken bij het wel en wee van de mensen. De gemeenschap betekende veel voor haar in de periodes van diep verdriet, toen haar zoon Frank overleed, haar dochter Carolina en, in 2020, Rudy. Haar geloof veranderde door de jaren heen. Uitroepetekens van weleer waren vraagtekens geworden. Wat overeind bleef: *God is licht, het licht waarin wij staan, waarin we mogen leven en elkaar doen leven. "Licht dat ons aanstoot in de morgen,"* zongen we toen we An in de kerk gedachten, *"licht, laatste woord van Hem die leeft."*

Rineke Alberts

'Alles wat adem heeft, love de Heer.' Een lievelingslied van Rineke Alberts. Ze hield van zingen. 'De lofzang hield me altijd staande,' zei ze. Op 7 mei overleed ze in het ziekenhuis, waar ze met spoed was opgenomen, 82 jaar oud. De kerk en haar onverwoestbare vertrouwen op God zijn haar leven lang van groot belang geweest voor Rineke. Naast de zorg voor haar gezin, haar eigen wol- en handwerkwinkel in Ouderkerk a/d Amstel en later haar baan in een modewinkel in Amsterdam, was ze actief in de kerk: in het jeugdwerk, in het pastorale werk en in vakantieweken in de Blijde Wereld in Lunteren en het Roosevelt-huis. Toen ze noodgedwongen moest stoppen met werken, besloot ze theologie te gaan studeren, een studie die haar heel veel heeft gebracht. Ze haalde haar HBO-diploma en werd kerkelijk werker in Woerden. Gaandeweg die jaren ontdekte ze hoe geloof voor haar een bron van bevrijding en levensmoed was geworden. Haar leven was niet altijd makkelijk. Ze was een gepassioneerd wandelaar, die haar routes altijd goed uitstippelde. Maar haar leven, zei ze met Carel ter Linden, was *'als een land waar ik de weg niet ken'*. Gelukkig waren er herbergen onderweg, oases in de woestijn, mensen om haar heen. Gelukkig waren er woorden die haar levensmoed gaven, zoals de *'Zomerpsalm'* van Alfred Bronswijk, die we bij haar afscheid zongen: *'De schepping zingt het uit en nodigt mij te leven, als mens, die lied en licht en zomer door wil geven.'*

Johanna Elisabeth (Jopy) van Dommele-de Boer

Op 13 juni overleed in haar slaap ons gemeentelid Jopy van Dommele-de Boer, 92 jaar. De laatste maanden van haar leven woonde ze in De Breedonk, een verhuizing die ze lang had uitgesteld, maar waar ze achteraf toch heel blij mee was. Jarenlang was Jopy een vertrouwd gezicht in de Pelgrimskerk en de Markuskerk. Zo zong ze 26 jaar in de cantorij. Wie wel eens bij haar kwam, weet dat ze als geen ander kon vertellen. Bijvoorbeeld over de oorlogsjaren, een angstige tijd die een levenslange impact had. Als Amsterdams meisje reisde ze met de laatste postboot die nog voer naar Lemmer en kwam ze terecht op een boerderij in Langweer. Een jong gezin ving haar met veel liefde op. Heit en mem zaten volop in het verzet. Hun moed en hun geloof is voor Jopy altijd een voorbeeld gebleven. Geloof vertaalde ze, op haar eigen authentieke manier, in liefde, gastvrijheid en aandacht (allereerst voor haar zoons Richard en Arnoud en hun gezinnen). Ze heeft in haar leven meerdere keren "voor de poorten van de dood" gestaan, zoals ze dat zelf uitdrukte, maar doodsangst had ze niet. "Ik word gedragen door de Allerhoogste." Dat was haar levensmotto. In de dankdienst in de Markuskerk lazen we Psalm 91, over leven in de beschutting van de Allerhoogste. We spraken het vertrouwen uit dat ze met al haar liefde en humor in die eeuwige beschutting is opgenomen. Daarna hebben we Jopy bij haar man Dick begraven op het Haagveld.

Ds. Ton van Prooijen

Uit de kerkenraad:

Breda 11-08-2025

We zien allemaal de verschrikkelijke beelden uit Gaza. Op initiatief van de kerkenraad van de Maranathakerk in Den Haag komt er een advertentie in Trouw op vrijdag 15 augustus met een oproep (zie hieronder) aan onze regering om o.a. de Palestijnse staat te erkennen. Na overleg met de leden van de (kleine) kerkenraad hebben we unaniem besloten aan te sluiten en deze advertentie te ondersteunen.

Een van ons zei: 'ik wil het mijn (klein) kinderen niet uitleggen waarom ik hier tegen zou kunnen zijn'.

Laten we samen blijven bidden voor een oplossing die recht doet aan alle partijen.

Andries van der Vegt, Voorzitter PKN Breda Mobiel 0650234919

Tekst voor advertentie in Trouw op vrijdag 15-08-2025

OPROEP AAN DE NEDERLANDSE REGERING

Wij, protestantse kerken in Nederland, zijn ons bewust van

- de vervolgingen waar Joden in de loop der eeuwen onder hebben geleden, in het bijzonder de holocaust in WOII
- de bedreigingen waar Israël aan bloot heeft gestaan sinds de stichting van de staat
- de noodzaak die daardoor gevoeld wordt om zich goed te kunnen verdedigen tegen aanvallen vanuit omringende landen
- de enorme schok die de gruwelijke aanval van Hamas op 7 oktober 2023 teweeg heeft gebracht

Maar wij mogen niet zwijgen als we zien

- dat burgers in Gaza massaal gedood en verminkt worden, waaronder veel kinderen
- dat beleidsmatig voedsel, water en medische hulp aan de bevolking van Gaza wordt onthouden en dat honger gebruikt wordt als wapen, waarbij bovendien mensen die wanhopig op zoek zijn naar voedsel worden beschoten
- dat huizen, ziekenhuizen en alle denkbare infrastructuur en voorzieningen doelbewust vernietigd zijn, zodat het bestaan voor mensen in Gaza onmogelijk wordt gemaakt
- dat Israël's defensie-minister Katz op 7 juli jl. heeft verklaard dat hij opdracht heeft gegeven voor de bouw van een ommuurde zone in Gaza, waarin de overgebleven burgers worden samengebracht en waar ze niet meer uit mogen, als ze eenmaal binnen zijn
- dat dit alles al sinds ruim 1,5 jaar deel uitmaakt van een beleid dat totale vernietiging van Gaza beoogt, waarbij internationaal recht met voeten wordt getreden;
- en dat dit alles tezamen ver buiten proporties is als reactie op de aanval van Hamas

te meer daar wij weten dat

- aanhoudende aanvallen op Palestijnen op de Westbank door gewelddadige kolonisten, vaak met ondersteuning van politie of militairen, vaak zonder enige aanleiding, noemenswaardig hebben bijgedragen aan het ontstaan en in stand houden van haat.

Wij roepen onze regering daarom op om bij de Israëlische regering met de grootst mogelijke nadruk aan te dringen op

- **onmiddellijk en onbeperkt toelaten van voedselhulp en andere humanitaire hulp in Gaza onder internationale supervisie**
- **onmiddellijk staakt-het-vuren**
- **wederzijds vrijlating van de gijzelaars**
- **beëindiging van het geweld op de Westbank**

en om zelf

- **onmiddellijk te stoppen met wapenleveranties aan Israël**
- **de Palestijnse staat te erkennen, als een onmiskenbare randvoorwaarde voor een veilig en menswaardig bestaan van het Palestijnse volk**

Diaconie

Breda-Wismar-Arad

In memoriam Theo Oldenburger

Met verdriet in ons hart hebben wij afscheid moeten nemen van Theo Oldenburger. Hij was gedurende vele, vele jaren onze vaste chauffeur voor de hulptransporten naar Arad. Op 29 april jl. kwam hij terug van zijn, zo bleek later, laatste rit naar Arad die hij (opnieuw) samen met Arjen de Bruin, had gemaakt. Een paar dagen later hoorden wij dat hij ernstig ziek was en er geen genezing mogelijk was. Op 10 juli is hij overleden.

Theo reed, zoals gezegd, voor ons vele malen op en neer naar Arad. Theo was iemand voor wie er, naar onze ervaring, geen problemen bestonden, maar uitdagingen. Altijd goed gehumeurd, een lach vlak om de hoek. En hij wist van aanpakken! Menige vrachtwagen werd onder zijn aanwijzingen vakkundig geladen, zodat er zoveel mogelijk mee kon. En altijd weer bereid om nog eens te rijden: 'geef maar een seintje'. De mensen van Arad hadden dan ook een speciaal plekje in zijn grote hart. En hij bij velen van ons. Wij zullen hem node missen.

Nieuwe honing, handcrème, voeten crème en lippenbalsem uit Arad

Op 7 september (STARTZONDAG) staan wij met de honing in de Johanneskerk. En bestellen kan uiteraard ook via: w.frankfoorder@hccnet.nl of bel 06-24705414.

Donateursactie

Inmiddels zijn al de nodige giften binnengekomen, waar wij heel blij mee zijn want daardoor kan het werk doorgaan! Dankuwel! En mocht u er nog niet aan toegekomen zijn: Elke bijdrage, groot of klein, is van harte welkom op bankrek.: NL 81 INGB 0002982573 t.n.v. Diaconale Contactgroep BWA te Breda. Graag o.v.v. gift 2025 (uw gift is belasting aftrekbaar via de ANBI van de Diaconie van de PGB)

Mieke Frankfoorder (vz)

Noodopvang asielzoekers

Eind juni kwamen de kinderen Khalaf thuis met hun rapport. De jongste zoon, Kayos, heeft jaar 2 van de basisschool goed afgesloten en gaat het volgende schooljaar naar groep 3. Oudste zoon Aram is ook over en gaat naar het tweede jaar van het middelbaar onderwijs. Ook de beide dochters, Adel en Ibtisam, brachten een mooie cijferlijst mee naar huis. Ook zij gaan allebei over naar het volgende schooljaar. Een goed begin van de zomer dus voor de familie Khalaf.

Na meer dan een jaar wachten lijkt er eindelijk weer wat beweging te komen in de asielprocedure van de familie Khalaf.

In juli hadden vader Hussein en moeder Waheeda een afspraak in Den Bosch voor medisch advies. Een soort keuring om te kijken of ze het lang verwachte "grote" IND verhoor aankunnen (qua medische en psychosociale toestand). Dat verhoor lijkt er dus eindelijk aan te komen. Het is vakantietijd in juli en augustus, ook in de noodopvang. En, al zijn er mensen die daar anders over denken, wij meenden dat het ook de tijd is voor uitstapjes. En dus zijn enkele van onze vrijwilligers met de familie Khalaf naar het Biesbosmuseum getogen. De familie had zelf voor hapjes en drankjes gezorgd en heeft erg genoten. Ook de rondvaart was een groot succes. Al met al een zeer geslaagde dag. Een rondvaart door de Bredase singels staat later nog op het programma.

Na vader Hussein heeft nu ook dochter Ibtisam haar zwemdiploma A behaald. Ibtisam heeft trouwens kort na het behalen van zwemdiploma A ook nog diploma B gehaald. Ook haar zus Adel maakte goede vorderingen en volgde enkele weken later het goede voorbeeld van haar zus en behaalde ook het zwemdiploma A. We feliciteren hen natuurlijk allebei van harte.

Namens TOM-LJ (Team Opvang Markuskerk/Lucaskerk/Johanneskerk)

Nieuws ZWO

De ZWO groep steunt sinds begin dit jaar een project van de Stichting Community Muona Malawi. We zijn begonnen met het steunen van het Noodfonds voor studenten die door geldgebrek hun studie niet konden voortzetten of afronden. Deze studenten krijgen vanuit het noodfonds financiële hulp. Inmiddels is het Noodfonds project uitgebreid en worden ook korte vakopleidingen van de stichting gefinancierd.

De eerste storting door de ZWO van € 2.500 naar Muona is deels gebruikt voor het noodfonds om drie studenten financieel te helpen, twee verpleegkundige studenten en een farmaciestudent. Met de rest van het geld is bijgedragen aan de kosten van de vakopleidingen voor 10 naaisters en 10 lassers. De vakopleidingen duren drie maanden. Inmiddels hebben de naaisters en lassers de cursus afgerond met een erkend certificaat.

Marjo Cuppen, secretaris van de stichting en onze contactpersoon, vertelde ons dat de docent voor de naaicursus aangaf dat twee naaisters met een hoge score de volgende naaicursus kunnen geven. Een tweede cursus is nodig want er staan alweer jongeren te trappelen om mee te doen. Aan het eind van deze tweede cursus krijgen de twee naaisters een eigen naaimachine. De stichting gaat ook een klaslokaal gebruiken als naaiatelier, want er zijn dan genoeg naaimachines gekocht. Naaisters en cursisten kunnen hier kleding komen maken die verkocht zal worden zoals schooluniformen. De verkoop is dan een inkomstenbron voor de mensen. Andere cursisten zullen bij een kleermaker in dienst gaan. Dat geldt ook voor de lassers die ervaring op gaan doen bij bestaande bedrijfjes.

De naaicursisten hebben de opleiding afgerond.

Er wordt nog een tweede naaicursus en een metselcursus gestart. Voor de metselcursus worden enkele oud-cursisten van de lascursus ingezet om alle gereedschappen te maken met de eigen (las)apparaat van de stichting. Zo krijgen zij meer ervaring en inkomsten. Daarnaast is er steeds meer vraag naar metalen deuren en raamframes. Omdat er in de regio steeds meer gebouwd wordt, zullen de metselaars straks makkelijk werk kunnen vinden, is de verwachting. De ZWO-groep heeft inmiddels voor de tweede keer € 2.500 overgemaakt voor het noodfonds, voor een tweede naaicursus en voor een nieuw op te zetten metselcursus. Van dit bedrag zijn inmiddels ook 3 naaimachines gekocht.

Wij bedanken iedereen voor het vertrouwen en de steun die wij mogen ontvangen. Donaties zijn welkom op NL 14 INGB 0001 542941 van College van Diakenen PGB afdeling ZWO, onder vermelding van Malawi.

ZWO-groep Breda Ginneken Prinsenbeek.

Laatste wens: Van Goghmuseum bezoeken

Hij leidde een bewogen leven, van Azerbeidjan via Moskou, Londen en Amsterdam naar Groningen, maar dat leven loopt nu op zijn einde. Arif heeft COPD en is in de laatste fase. In het INLIA Gasthuis Groningen vragen ze dan of je een laatste wens hebt. Ja: het Van Goghmuseum bezoeken. INLIA-medewerkers Astrid en Henriët gingen er met hem heen.

Arif is geboren ten tijde van de Sovjet-Unie. Een Azerbeidzjaans paspoort heeft hij daarom niet. Dat heeft hem er niet van weerhouden wat van de wereld te zien. Het weerhield hem wel van een verblijfsvergunning hier. Hij leefde op straat. Het heeft zijn humeur niet aangetast. "Hello, my beautiful princess", klinkt het zwierig als hij verpleegkundige Astrid begroet.

Arif wilde eigenlijk graag naar twee musea en overnachten in het Vondelpark. Medisch onverantwoord, oordeelde Astrid. Maar twee musea: prima. Een leuk uitje, ook voor de 'Inlianen' zelf natuurlijk. Al moesten Astrid en Henriët Arif er wel van overtuigen dat het echt prima was dat zij hem zouden begeleiden. Hij voelde zich bezwaard en houdt ervan alles zelf te doen.

Zo haalt hij zelf groenten zelf op de markt en kookt hij zelf. Supervermoeiend, maar: geen maaltijdservice voor hem. Wel neemt hij soms eten aan van twee dames die regelmatig wat extra koken. Weigeren zou onbeleefd zijn. De markante kunstliefhebber houdt ook van boeken. In het Gasthuis heeft hij een kleine bibliotheek aangelegd, met onder andere Russische boeken. Er zijn meer gasten die Russisch spreken.

Voor de trip naar Amsterdam kleedt hij zich in een smetteloos wit shirt, een keurige broek en zwarte lakschoenen. Het is niet elke dag dat je het werk van een groot kunstenaar bekijkt. Hij geniet. Al is hij al na een poosje doodmoe, hij houdt het toch nog twee uur vol. Met rookpauze, want Arif is een verstokte roker.

Op het eind toont zijn gevoel voor humor zich andermaal onverslagen. Hij koopt een poster. Niet de zonnebloemen, niet de sterrenhemel, ook niet de slaapkamer, nee: Arif koopt "Kop van een skelet met brandende sigaret".

Margot de Jong

Kerkkorendag 2025 in Utrecht

Beste koorzangers,

Graag nodigen wij u uit tot het bijwonen van de Kerkkorendag 2025, die dit jaar zal worden gehouden op **zaterdag 4 oktober** a.s. in de Lutherse Kerk, Hamburgerstraat 9 in Utrecht.

Zoals de laatste jaren gebruikelijk wordt ook voor deze Kerkkorendag weer in breder verband zangers uitgenodigd, zoals de deelnemers van de jaarlijkse Werkweek voor Kerkmuziek en koorzangers uit Utrecht en omgeving. Mocht u zelf nog geïnteresseerde en enthousiaste zangers weten die deze dag met Lutherse kerkmuziek zouden willen meezingen: dan zijn ook zij van harte welkom!

Els Hermanides, contactpersoon koren

Kinderzangdag 2025 in Ede

Beste ouders, beste kinderen, die van zingen houden!

Op **zaterdag 25 oktober** a.s. organiseert de Lutherse Werkgroep voor Kerkmuziek een Kinderzangdag in de Lutherse Kerk in Ede, Beukenlaan 12.

Tussen 10:00 en 16:30 uur wordt onder leiding van Els Hermanides en Lydia Liefink één- en meerstemmige liederen gezongen met kinderen tussen de zeven en vijftien jaar.

We hopen de kinderen, die al eerder bij de Jeugdmuziekdagen zijn geweest, weer te zien. Maar ook als je voor de eerste keer komt ben je van harte welkom. Iedereen die van zingen houdt mag meedoen en vriendjes en vriendinnetjes die van zingen houden zijn óók van harte welkom!

Hans Jansen, Secretaris Lutherse Werkgroep voor Kerkmuziek

Meer informatie en mogelijkheid tot aanmelden voor beide activiteiten vindt u op de website: luthersewerkgroepkerkmuziek.nl

Rondom de wijkkerken

Vredesweek 20-28 september

Uit de vredeskrant van PAX:

Het thema van deze PAX Vieren is 'Meer dan het gewone', want als we het hebben over verandering tewegg brengen, klinkt het misschien alsof we allemaal groter, harder, zichtbaarder moeten zijn. Alsof echte verandering alleen komt van mensen die zich volledig geven aan de strijd. Maar wat we vaak vergeten, is dat échte vrede gebouwd wordt in het klein. Tuurlijk, we hebben vredesvechters nodig, absoluut. Mensen die met lef, toewijding en doorzettingsvermogen op de barricades staan. Maar als dat het enige beeld is van verandering, dan sluiten we zo veel andere mogelijkheden af. Want wat we óók nodig hebben -misschien nu nog wel harder- zijn de mensen die eigenlijk liever op de achtergrond blijven.

De mensen die denken: "Wat kan ik nou doen?". 'Meer dan het gewone' betekent niet dat je jezelf moet verliezen in een eindeloze stroom van protesten, actiegroepen of debatten.

Het betekent dat je bewust kiest om niet weg te kijken. Om niet te wennen aan onrecht. Het betekent dat je durft te handelen, juist als het ongemakkelijk voelt. Dat je beseft: vrede begint vaak bij iets kleins. We mogen niet vergeten: vrede is niet de afwezigheid van oorlog, maar de aanwezigheid van menselijkheid. En menselijkheid zit in de kleine dingen – de daden die zo gewoon lijken, dat ze juist bijzonder zijn. Dus voor iedereen voor wie de machteloosheid te groot voelt: doe iets. Al is het groot. Al is het klein. Al is het iets. Want het leven is nou eenmaal niet eerlijk.

Maar dat hoeven we niet zomaar te accepteren.

Mieke Franfoorder

Oecumenische vieringen Johanneskerk-St. Martinuskerk

- 25 september: Donderdagochtendgebed voor de Vrede om 9.00u. in de Johanneskerk.

- 28 september: Viering om 11.00u. in de St. Martinuskerk

NIETS DOEN IS GEEN OPTIE

Vacature: Klusjesman/vrouw (Vrijwilliger) – Senioren Vereniging Haagse Beemden

Hebt u twee rechterhanden en vindt u het leuk om anderen te helpen? Senioren Vereniging Haagse Beemden zoekt een enthousiaste vrijwilliger die onze leden wil ondersteunen bij kleine klusjes in en om het huis!

Onze vereniging telt zo'n 450 leden. Regelmatig hebben zij hulp nodig bij diverse klussen, zoals:

- Opruimen van de tuin
- Planten aanbrengen of gras maaien
- Tuinafval afvoeren
- Een lamp ophangen of plint vastzetten
- Meubels in elkaar zetten (bijv. tafel of kast)
- Kleine reparaties zoals het verhelpen van een lekkende kraan

Wat bieden wij?

- Een dankbare en afwisselende vrijwilligersfunctie
- U bepaalt zelf of u een vergoeding wilt vragen (bijvoorbeeld € 10 per uur)
- Gemaakte kosten kunt u uiteraard declareren bij het betreffende lid

Wie bent u?

- U bent handig en vindt het leuk om senioren te helpen
- U werkt zelfstandig en bent betrouwbaar
- U wilt zich inzetten voor de gemeenschap in de wijk Haagse Beemden

Lijkt dit u een leuke en zinvolle bezigheid? Neem dan contact op met:

Wil Vollerling

Bestuurslid Senioren Vereniging Haagse Beemden

☎ 06 55 29 71 27

We horen graag van u!

OPEN MONUMENTENDAG 2025

Op zaterdag 13 en zondag 14 september vindt de 39e editie van de Open Monumentendag plaats. De European Heritage Days (EHD) benoemen voor elk jaar het overkoepelende thema voor Open Monumentendag. Voor 2025 is de slogan 'Windows to the past, doors to the future'. In Nederland vertalen wij dit thema naar 'Gebouw(d) om te blijven.'

In Breda en omgeving zijn ruim 40 verschillende locaties te bezoeken.

Ook dit jaar is onze mooie Johanneskerk (Dreef 5) weer open voor bezoek evenals de sfeervolle protestantse begraafplaats Haagveld (Haagweg 334). Voor openingstijden en andere te bezoeken monumenten verwijs ik u naar:

<https://www.omdbreda.nl/programma>

Vrijwilligers gevraagd: een paar uurtjes als gastheer/gastvrouw in de kerk of op de begraafplaats? Kom, doe mee! Informatie en aanmelding: Mieke Frankfoorder 06-24705414 of w.frankfoorder@hccnet.nl

De gezamenlijke zomerdienst in de Grote Kerk, op 10 augustus, was drukbezocht. Deze meditatieve viering had het thema "Vreugde en schoonheid".

De dienst werd muzikaal opgeluisterd met mooie muziek door een gelegenheidskwartet, organist Aart Bergwerff en bandoneonspeler Santiago de Cimadevilla.

Foto's: Suzanne Hoesen

Open kerk - Johanneskerk

Elke woensdag en donderdag

Ervaar de rust van de eeuwenoude kerk en kom gerust binnen kijken.

Schrijf je gebed of steek een kaars aan.

Kom daarna gezellig verder voor koffie of thee tijdens het koffiemoment of het handwerkcafé.

Protestantse Gemeente
Breda

www.johanneskerkindewijk.nl | fb.com/johanneskerkbreda

Na een zomerstop is de Johanneskerk op **donderdag** weer open voor het Handwerkcafé (van 11.00 tot 14.00) en de Buurtlunch (van 12.00 tot 13.00).

Iedereen is welkom, voor een praatje, koffie, een goede lunch en natuurlijk ook om te iets creatiefs te maken. Er wordt elke week gewerkt met allerlei verschillende materialen.

Op woensdag en donderdag is de Johanneskerk weer open voor bezichtiging, gebed of een gesprek.

60 jaar Markuskerk: vier het mee!

In september bestaat de Markuskerk 60 jaar. In het weekend van 27 en 28 september willen we dit jubileum vieren.

Zaterdag 27 september

Welkom bij een bijzonder orgelconcert van Aart Bergwerff, samen met een speciaal voor deze gelegenheid samengestelde zanggroep.

- 15.30 – 16.00 uur: Inloop met koffie en thee
- 16.00 – 17.00 uur: Concert
- Aansluitend: Gezellige borrel en ontmoeting.

Zondag 28 september

We sluiten het jubileumweekend feestelijk af met een viering vol muziek en inspiratie, begeleid door de cantorij en gospelgroep Sinar, die ons al vele jaren regelmatig verrijkt met hun zang.

ds Ton van Prooyen

Handwerkcafé en Buurtlunch weer van start in de Johanneskerk.

Op 3 juli was er een gezellige multiculturele maaltijd in de Johanneskerk als afsluiting voor de zomervakantie. Er waren veel mensen uit de wijk die we via de open kerk of het handwerkcafé hebben leren kennen en ook een aantal mensen uit de Johanneskerk.

Handwerkcafé Johanneskerk

WERK SAMEN AAN JE EIGEN PROJECT
EN LUNCH GEZELLIG MEE

Elke donderdag 11.00 - 14.00

LOCATIE: JOHANNESKERK, DREEF 5 BREDA

CONTACT: LENARD SCHOUTEN | 0634840499 | L.SCHOUTEN@PKNBREDA.NL
WWW.JOHANNESKERKINDEWIJK.NL | [FB.COM/JOHANNESKERKBREDA](https://fb.com/johanneskerkbreda)

De "Ontmoeting" Markuskerk.

Kom je ook **dinsdag 5 augustus 15:00 uur**.

Eerst een kopje thee of koffie en bijpraten,
en laat je dan opnieuw verrassen door het onderwerp.
Elke eerste dinsdagmiddag van de maand.

Info: Rob Snijders

SPACE FOR GRACE

**Space for Grace ondersteunt
vernieuwing in katholiek
Nederland en Vlaanderen**
www.spaceforgrace.nl

v.l.n.r. Bertijn, Bianca, Hubert
en Tiny

*“De kerk van
morgen ontstaat
waar mensen
samenkomen rond
verbindende
verhalen”*

ZOEKEN NAAR WAT JE GELOOFT

// Palliam wil geen aparte werkgroep zijn, maar juist het cement dat verbindingen legt.” Tiny Westerop van de Sint Jeroenskerk in Noordwijk geeft uitleg over Palliam, een initiatief dat in de haarvaten van de parochie wil zitten. De kerk van morgen is niet gebonden

aan gebouwen, maar ontstaat waar mensen samenkomen rond verbindende verhalen. Daarom verzamelt Palliam, een project dat door Space for Grace wordt ondersteund, mensen die zoeken naar zin, inspiratie en geloof. Met haar dynamische karakter probeert zij een netwerk van liefde te bouwen waarin geloofd kan en mag worden.

Tiny, diaken Bertijn Prins, fotografe Bianca van Barneveld en Hubert Jansen zijn nauw betrokken bij Palliam.

Elke bijeenkomst begint met gebed en het aansteken van de kaars. Tiny ervaart haar rol als een spirituele roeping en noemt de Bijbel haar schatkist. Ze probeert nu vaker over haar geloof te praten, al is dat niet altijd makkelijk.

Hubert merkte dat er doordeweeks weinig kerkelijke activiteiten waren. Via het ‘slotje’, een online getijdengebed aan het eind van de dag, deelt hij zijn verbondenheid met de eeuwenoude gebedstraditie. “Het is een oude vorm in een nieuw jasje,” zegt hij, met gregoriaanse hymnes als meditatieve steun.

Bianca brengt haar geloof tot uiting via fotografie, onder andere in de ‘heelrepen’: stroken papier met een beeld en Bijbeltekst. Ze merkt dat jongeren moeilijk te bereiken zijn, maar probeert via beeldtaal toch iets over te brengen. De heelrepen zijn ook een vorm van catechese, legt Bertijn uit. Ze brengen geloof thuis, bij gezinnen. Hij ziet dat veel mensen nauwelijks nog Bijbelkennis hebben, maar ze raken wel verrast door de actualiteit van Bijbelverhalen. “Als je de verhalen vertelt aan mensen zeggen ze: o, wat mooi, dat gaat over mij.”

Het doel van Palliam is mensen opnieuw laten ontdekken wat geloven betekent, juist in deze tijd. “Het gaat om onderweg zijn, elkaar ontmoeten en zoeken naar wat je als katholiek gelooft,” besluit Tiny. ■

Jeugd

Overzicht activiteiten voor kinderen en jeugd 24 aug tem 5 oktober 2025						
Datum	Kindernevendienst/Kinderkerk		Crèche	Next Level	Gespreksgroep	Familietafel
	Breda-Breed		Breda-Breed	Breda-Breed	Breda-Breed	Breda-Breed
	Kinderen 4 t/m 11 jaar		Kinderen 0 tot 4 jaar	Tieners 12 t/m 15 jaar	Tieners 12 en 13 jaar	Geloofsoopvoeding voor ouders en activiteiten voor kinderen en tieners 4 t/m 15 jaar
Zo	24-08-2025	Geen				
Zo	31-08-2025	Geen				
Zo	07-09-2025	JK/Wendy van Oostenbrugge				
Vrij	12-09-2025					LK/Thijske Fraanje, Dick de Man en Mark van Neerland
Zo	14-09-2025	MK/Alberta de Vries				
Zo	21-09-2025	GK/Nynke Cnossen				
Zo	28-09-2025	MK/Mirjam Verhagen	Oppas aanwezig	MK/LaRose en Kyra Broeders		
Zo	05-10-2025	JK/LaRose Kifu en Kyra Broeders				
Locaties		GK = Laurentiuskerk - Ginneken	JK = Johanneskerk	MK = Markuskerk	GrK = Grote Kerk	LK = Lucaskerk

Een indruk van het kinderuitje op 29 juni jl.

Na een speurtocht en het eten van een ijsje gingen we voetballen en krijten. Hierna vervolgde de route naar de speeltuin aan de Somerweide waar de kinderen vrijuit konden spelen. Het was erg gezellig en alle kinderen vermaakten zich prima.

Sonja van der Kraan

Vieringen 31 augustus t/m 5 oktober

Protestantse Gemeente Breda

U kunt onze vieringen ook digitaal volgen via de website van de PGB: www.pknbreda.nl/actueel/vieringen

Lucaskerk, Tweeschaar 125, 10:45 uur

07 sep: Lucaskerk gesloten, PGB-brede viering in de Johanneskerk, startzondag en inzegening T. Fraanje, aanvang 10:00 uur
21 sep: Pastor T. Fraanje, gezamenlijke viering met de Markuskerk, oecumenische viering
05 okt: Ds. T. van Prooijen, gezamenlijke viering met de Markuskerk

Markuskerk, Hooghout 96, 10:00 uur

31 aug: Ds. W. Bisschop, gezamenlijke viering met de Lucaskerk, kerk op schoot
07 sep: Markuskerk gesloten, PGB-brede viering in de Johanneskerk, startzondag en inzegening T. Fraanje, aanvang 10:00 uur
14 sep: Ds. T. van Prooijen, gezamenlijke viering met de Lucaskerk
28 sep: Ds. T. van Prooijen, gezamenlijke viering met de Lucaskerk, 60 jaar Markuskerk, m.m.v. cantorij

Johanneskerk, Dreef 5, 10:00 uur

31 aug: Ds. R. Moeliker (Gouda)
07 sep: Ds. T. van Prooijen, pastor T. Fraanje, e.a., PGB-brede viering, startzondag, inzegening T. Fraanje, meer informatie op pagina 6
14 sep: Ds. N. van Splunter (Rotterdam)
21 sep: Ds. A. Rolfes (Oud-Beijerland)
25 sep: (donderdag) oec. ochtendgebed, aanv. 09:00 uur
28 sep: Johanneskerk gesloten, oecumenische viering in de Martinuskerk, Haagsemarkt 2, Pastor T. Fraanje, aanvang 11:00 uur
05 okt: Ds. R. Verkaik (Hardinxveld-Giessendam)

Oec. Taizé vieringen Michaelkerk

Hooghout 67, 19:00 uur

06 sep: Dhr. V. de Haas en Mw. H. Oomen

Protestantse Gemeente Ginneken

Laurentiuskerk, Duivelsbruglaan 1, 10:00 uur

31 aug: Ds. K. Blei (Haarlem)
07 sep: Ds. A.A. Bosma (Den Haag), intrededienst Ds. G.P.Th. Bosma, aanvang 15:00 uur
14 sep: Ds. N. Vlaming (Utrecht)
21 sep: Ds. G.P.Th. Bosma
28 sep: Ds. E.A. Postma (Utrecht)
05 okt: Pastor B. Hendriksen

Eglise Wallonne - Waalse kerk Breda

Catharinastraat 83, 11:00 uur.

Vieringen in het Frans op de 2e en 4e zondag van de maand

14 sep: Ds. Coulibaly
28 sep: Ds. Mahieu

Remonstrantse Gemeente Breda

Lutherse Kerk, Veemarktstraat 11 of Stadserf 3, 10:30 uur.

Vieringen elke 4e zondag van de maand.

15 sep: Dr. K. Holtzapffel, gesprekskring, aanvang 15:00 uur
28 sep: Dr. K. Holtzapffel, kerkdienst, aanvang 10:30 uur

Doopsgezinde Gemeente Breda

Dorpshuis 't Klooster, Jack van Gilsplein 1 Bavel, 11:00 uur

31 aug: Dhr. F. van Berkum, startzondag, aanvang 11:00 uur, aansluitend lunch

05 okt: Dhr. J. van der Mei, dienst in Lunchroom De Uitdaging, Dorpsstraat 40, Ulvenhout, aanvang 11:00 uur

Ekklesia Breda

Vieringen op de 1e en 3e zondag van elke maand in de Lutherse kerk, Veemarktstraat 11, 10:30 uur

07 sep: Dhr. F. Ploum
21 sep: Dhr. F. Ploum
05 okt: geen viering (i.v.m. de Singelloop)

Oecumenisch Coventry gebed

Elke eerste vrijdag van de maand, van 12:00 - 12:30 uur in de Stiltekapel van de Grote Kerk of in de Catharinakerk (Begijnhof)

05 sep: Grote Kerk
03 okt: Grote Kerk

Zorgcentra en Amphia

Ruitersbos, vieringen vrijdagmiddag, 16:00 uur

19 sep: Ds. S. Nieuwenhuizen

Elisabeth, vieringen vrijdagmiddag, 14:00 uur

05 sep: Pastor E. Bouwmans
03 okt: Pastor E. Bouwmans

Breedonk:

Er zijn geen vieringen in Breedonk.

De Leydstroom, vieringen vrijdagmiddag, 14:00 uur

19 sep: thema Vredesweek

Zuiderhout, oecumenische viering donderdagmiddag in de kapel, 15:00 uur

Er zijn geen vieringen in deze periode.

Thebe Aeneas

Er zijn geen vieringen in Aeneas. Als u contact wilt met de geestelijk verzorger, kunt u bellen met Pastor J. Schilling (06-2047 6710).

Amphia, Molengracht Breda

Er zijn geen vieringen in het Amphia ziekenhuis. Wanneer u een beroep wilt doen op de geestelijk verzorgers, kunt u bellen via de Receptie (076-5951000) en vragen naar de dienstdoend geestelijk verzorger.

Veelkleurigheid

Kik rilt in zijn slaap. Er tikt iets op zijn rug. Of iemand. Kik kijkt met één oog achterom en maakt van schrik een sprongetje. Op de rand van zijn bloembakje zit een vreemd wezen. Een kleine kikker. Hij is felgroen, zijn poten zijn blauw, zijn voeten oranje en hij kijkt Kik aan met twee knalrode ogen. 'Nachtmerrie!' denkt Kik, 'ik droom!' 'Hóla! Hallo neef!' kwaakt het kikkertje, 'ik ben Maki, roodoog-makikikker! WAT gaan we doen? Ik heb er zin in!!' Kik duikt in elkaar: 'Gast, waar kom jij vandaan?' 'Van heel VER!' kwaakt Maki, 'uit Costa Rica, met de boot, in een doos vol ananassen. Nu zit ik in dit platte kikkerlandje! Wat woon je hier mooi, neef! Zeg, ik zou wel een mals vliegje lusten!' Kik kan zijn ogen niet openhouden.

'Ik SLAAP 's nachts, Maki,' zegt hij. 'Kom morgen maar terug.' 'Oké. Tabé!' Maki gaat op zoek naar een nachtvlinder. Even later wordt Kik wéér gepord, nu door zijn muizenvriendjes. 'Kik, HELLUP!' roepen ze, 'er zit een MONSTERKIKKER onder het orgel! Hij heeft vuurrode ogen, oranje klauwen, en we verstaán hem niet. Jaag hem weg, Kik! Hij hóort hier niet!' Kik zegt sussend: 'Dat is mijn neef Maki, uit een ver land. Een vrolijke gast, hoor. Daar kun je gerust vrienden mee worden.' De muizen moeten er wél aan wennen. Ze zijn gewend aan muisgrijs en muisbruin, en een klein beetje kikkergroen. Maar een nieuwe kleurige vriend erbij, dat is fijn.

Versje

Van buiten, van verre, kwam jij hier erbij.
En sommigen zeiden: nee, hier wonen WIJ.
Ik kende veel mensen, maar niemand als jij,
Je kon mooi vertellen en maakte ons blij.

Jij vindt mij heel anders. Ik vind jou apart.
We knikten en klikten meteen vanaf de start.
Ik ken nu jouw vriendschap in vreugde en smart.
Wij zijn elkaars gasten, van hart tot hart.

Uit de Bijbel

God verscheen opnieuw aan Abraham, bij de eiken van Mamre.
Op het heetst van de dag zat Abraham in de ingang van zijn tent.
Toen hij opkeek, zag hij even verderop plotseling drie mannen staan.
Onmiddellijk snelde hij de tent uit, naar hen toe. Hij boog diep en zei:
'Heen, wees toch zo goed uw dienaar niet voorbij te gaan.'
Hij haalde boter en melk, nam het gebraden kalf en zette alles aan
zijn gasten voor. Terwijl zij aten, bleef hij bij hen staan onder de boom.
'Waar is Sara, uw vrouw?' vroegen zij hem. 'Daar, in de tent,' antwoordde hij.
Toen zei een van hen: 'Ik kom over precies een jaar bij u terug en dan zal
uw vrouw Sara een zoon hebben.' Uit Genesis hoofdstuk 18:1-3 en 8-10

Teksten: Marjet de Jong
Tekeningen: M. Jurriëns